

Camus, død eller levende

Boisen, Jørn

Published in:
Berlingske

Publication date:
2013

Citation for published version (APA):
Boisen, J. (2013). Camus, død eller levende. *Berlingske*. <http://www.b.dk/kronikker/camus-doed-eller-levende>

DEBAT

"Alle siger, at vi bør opføre os som Camus – idealistisk – men i virkeligheden opfører vi os i almindelighed som Sartre – strategisk. Der er kun ganske få mennesker (i politik, i journalistik eller bare på deres almindelige arbejde), der følger Camus' eksempel, og som offentligt siger, hvad de virkelig tænker om de altafgørende spørgsmål."

1 2

KRONIK:

Camus, død eller levende

Af Jørn Boisen Institutleder, Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, KU

5. november 2013, 22:30

Jørn Boisen: Han er en mytisk, tidløs figur: eneren, der tør tale og uretten midt imod, der kun er bundet af sin samvittighed, der har fuldstændig tro mod sig selv, og som betaler prisen. Han er det, alle gerne ville være, hvis vi kunne, hvis vi bare havde styrken til det. Albert Camus ville være blevet 100 år i morgen.

DEL ARTIKLEN

Print

Mail

SE OGSÅ

Claes Kastholm: Læst og påskrevet

I morgen for 100 år siden blev Camus født. Hans korte, intense liv, der faldt sammen med verdenskrigenes kollektive masseselv mord, jødeudryddelserne, den kolde krig og Algerkrigen, hans fænomenale opstigen fra fattig, faderløs, tuberkuloseramt arbejderklassedreng til international, intellektuel stjernestatus, og hans tidlige død ved en trafikulykke så ondskabsfuldt absurd, at den nærmest virker som en illustration af forfatterskabet, har for længst gjort ham til en myte. Her var en mand, der kunne det hele og

SENESTE NYT PÅ B.DK

- 14:26** Bortført syrisk politiker er blevet henrettet
- 14:01** Næsten to millioner børn ramt af tyfon
- 13:43** Tyskland vil skære i støtten til vindenergi
- 13:17** 76 danskere har ikke givet lyd efter tyfon
- 12:58** EL tordner over mørklagte valg-millioner
- 12:41** Tilbage i varmen: Eriksen starter inde for Tottenham
- 12:39** FN beder Beredskabsstyrelsen om hjælp i Filippinerne

Flere nyheder

USA

Mere fra Debat

Grundlov på krykker

Det er dumt at gå på krykker, når en operation kan give den fulde førlighed tilbage. Den operation fortjener Grundloven, så det danske demokrati kan få en tidssvarende grundlov, der kan læses og forstås og give mening til demokratiet, som det faktisk udfolder sig i Danmark.

DAGENS AVIS

BERLINGSKE AFTEN

Rock: Manics uden sug

Filosofien i vor hverdag

Nihilismens princip på teatret

Kronik: Kierkegaard, for Søren!

MERE OM EMNET

Den kolde krig

Døden

Jørn Boisen

Værdi Algeriet

gjorde det hele: anerkendt romanforfatter, succesrig dramatiker, indflydelsesrig kritiker, førende tænk, markant politisk kommentator og med et look så forførende maskulint som Humphrey Bogarts. Samtidig var der noget jævnt, jovialt og almindeligt over ham, der gjorde, at folk instinktivt følte sig forbundet med ham, som om de var venner uden at have mødt ham.

Sammen med Jean-Paul Sartre inkarnerer han fransk kulturs absolutte storhedstid i efterkrigsårene. Sartre og Camus var begge mænd af deres tid, lidenskabeligt interesseret i samfundets værdier og fremtid, ægte »intellektuelle« af den franske skole: kunstnere, der ikke kun ville skabe kunst og indsigt, men som også følte sig forpligtet over for det fælles bedste. Camus var imidlertid også Sartres modsætning. Som fattig og faderløs arbejderklassedreng i Algeriet havde han en helt anden erfaring end den Sartre, der var vokset op blandt

kilometervis af bøger i et højborgerligt parisisk miljø. De traf hinanden under krigen og blev venner. De var ateister, engagerede; politisk lænede de til venstre, men de blev uvenner først over forholdet til kommunismen, siden over borgerkrigen i Algeriet, og fra midten af 50'erne delte de det franske åndsliv i to fløje, der hadede og bekrigede hinanden.

Dengang vandt Sartre klart. Han var mere i pagt med tidsånden, og for mange virkede han simpelthen mere overbevisende i de vigtige spørgsmål. Til gengæld har eftertiden konsekvent og massivt taget parti for Camus. Han er ældet med langt større ynde end Sartre. Det kan aflæses af de konstant høje salgstal over hele verden, af det enorme og stadigt voksende antal artikler om ham og af hans fornemme placering på alverdens litterære hitlister.

Det er klart, at Camus ikke er det 20. århundredes største filosof, men han er måske blevet den mest populære og den mest vedkommende. Camus taler til læg og lærd, og det er ikke noget, som man kan sige om ret mange filosoffer. »Hvordan skal jeg leve mit liv, Kierkegaard?« spørger filosofen Anders Fogh Jensen i en nyligt udkommet bog. Det er et relevant spørgsmål, men hvem kan vi spørge blandt det 20. århundredes filosoffer? Ikke ret mange. De fleste filosoffer interesserer sig ikke for den slags længere, og resten ville give et svar, der var så kompliceret, at vi sandsynligvis ikke ville få ret meget ud af det. Her er Camus undtagelsen. Ikke sådan at forstå, at han skriver filosofisk selvhjælpslitteratur, hvor han giver enkle svar på komplicerede problemer. Nej, men han forholder sig til spørgsmål, som vi alle kommer til at forholde os til gennem vore liv: Hvordan finder jeg mening i mit daglige liv? Hvordan gør jeg det rigtige? Hvad er det onde? Hvad er retfærdighed? Hvad er ægte fællesskab? Hvad er lykke? Den tyske filosof Heidegger sagde engang, at det, der gør videnskab så kedelig, er, at den bare kommer med løsninger. Det gør Camus ikke. Han stiller de rigtige spørgsmål, de spørgsmål, som vi gerne vil have belyst, og han undersøger dem på en måde, som vi kan relatere til.

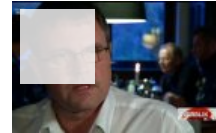
Hans enorme værdi som tænk er lige præcis det, som man bebrejdede ham i samtiden: At han ikke har et sammenhængende system med faste principper og konsekvente holdninger. Tværtimod: Fra spørgsmål til spørgsmål forsøger han med allerstørste oprigtighed, alvor og indlevelse at tage stilling. Han er et etisk aktivt menneske, og han er nødt til at mærke efter, hvor han selv står. Det gør hans tænkning en anelse usystematisk, men også langt mere menneskelig og vedkommende.

For tre år siden fejrede man i Frankrig 50-året for hans død. Talrige forfattere, filosoffer, journalister og politikere blev inviteret til at svare på, hvad Camus betød for vores tid. Nærmest ubevidst valgte de at fortolke spørgsmålet på samme måde, nemlig hvad ville Camus tænke om vores verden? Hvad ville hans analyser, hans stillingtagen og hans gode råd være? Kun få følte sig kaldet til at skrive ret meget om det, der utvivlsomt er Camus' væsentligste bidrag til den europæiske kulturhistorie, nemlig hans romaner. I stedet var de fleste fascineret af det rent politiske, hans værk som kommentator, journalist, moralist, og mange bemærkede med tilfredshed, at Camus posthumt havde fået ret over Sartre.

Det er værd at opholde sig lidt ved denne forskydning af populariteten fra Sartre til Camus (der i øvrigt er et internationale fænomen). Sagen er, at Camus efter sin død er blevet et

SENESTE TV

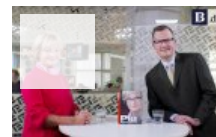
Se de voldsomme ødelæggelser efter supertyfonen

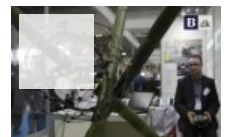
Kommunalvalg splitter Venstre i Fredericia

Vi fandt en stjerne i mørket

Pia K.: »Dårlige politiske sager skal lukkes hurtigt«

Ny redningsdrone tager ved lære af insekter

Mere TV

Løkke og Lykketoft

55

BENT WINTHÉR

Lex Pia

87

MADS KASTRUP

Adam Holms ikke-tro

78

KATHRINE LILLEØR

Flere indlæg fra Berlingske Blogs

BERLINGSKE PLUS

tegn, en symbolsk figur, der inkarnerer nogle værdier, som vi gerne vil identificere os med. For at forstå, hvad det er for en figur, skal vi have fat i Sartre igen. De fleste mennesker har i dag umådelig svært ved at forstå Sartre. Vores politiske bevidsthed er formet af Murens fald og kommunismens moralske fallit. Vi kan ikke længere identificere os med Sartres (og mange, mange andres) forestilling på Historien som en befriende kraft. Vi deler ikke deres tro på, at kapitalismen ikke var menneskehedenes eneste mulige horisont. Vi har overhovedet ingen forståelse for Sartres taktiske støtte til sovjetkommunismen.

Sagen er imidlertid, at Sartre ikke gjorde sig ret mange illusioner om Sovjetunionen – han vidste nogenlunde, hvad der foregik – men han mente, at det i den gode sags tjeneste var nødvendigt at opretholde forestillingen om et reelt alternativ til kapitalismen, også selvom det indebar fortier og kompromiser med sandheden. Camus derimod følte, at det var nødvendigt at sige sandheden, også selvom den var ubehagelig og politisk ubekvem. Eftertiden har entydigt givet Camus ret i det spørgsmål: Det er den intellektuelles ret og pligt at sige sandheden, også når den er ubehagelig.

Der er imidlertid noget paradoksalt i vores tilslutning til Camus. Alle siger, at vi bør opføre os som Camus – idealistisk – men i virkeligheden opfører vi os i almindelighed som Sartre – strategisk. Der er kun ganske få mennesker (i politik, i journalistik eller bare på deres almindelige arbejde), der følger Camus' eksempel, og som offentligt siger, hvad de virkelig tænker om de altafgørende spørgsmål. Hvor mange whistleblowers er der i forhold til antallet af medarbejdere, der bare mere eller mindre godvilligt tilpasser sig tingenes skæve gang? Nej, som de mennesker vi er, tænker vi strategisk som Sartre i spørgsmålet om Sovjetunionen: Vi holder generelt vores upassende overvejelser for os selv, hvis det vil skade sagen eller os selv at sige sandheden.

Eftertidens begejstring for Camus hænger således sammen med en form for sympatisk selvbedrag. Vi forstår simpelthen ikke længere, hvorfor de intellektuelle i 40'erne og 50'erne gjorde, som de gjorde. Camus derimod inkarnerer vores ideale forestilling om os selv. Han er en mytisk, tidløs figur: eneren, der tør tale magten og uretten midt imod, der kun er bundet af sin samvittighed, der er fuldstændig tro mod sig selv, og som betaler prisen. Han er den, som vi alle gerne ville være, hvis vi kunne, hvis vi bare havde styrken til det.

Det er måske, når alt kommer til alt, ikke den ringeste hyldest, vi kan give arbejderdrengen fra Algeriet på hans 100-årsdag.

FÅ NYHEDERNE FRA BERLINGSKE PÅ MAIL

Du modtager nyhedsbrevet hver morgen, i weekenden samt ved breaking news.

Få Berlingske i 3 måneder for 249 kr. pr. md.
Samlet engangspris 747 kr. - Spar 702 kr.

Berlingske Forum - Skriv kommentar

Du kan kun kommentere på www.b.dk, hvis du er abonnent. **Log ind** eller køb dit abonnement **her**.

LÆS OGSÅ

Chris MacDonald: Drøm om fremtiden og kom i mål

Vi er de eneste levende væsener, der både kan lære af fortiden og drømme om fremtiden. Begge evner kan du bruge til at nå dine mål. 15 kr.

Mere fra Berlingske PLUS

AKTUELLE JOB

Butikschef
Stof og Stil

Analytiker eller Senior Analytiker
ATP

Konfigurationsingeniør
GEA Process Engineering A/S

Oreco A/S søger økonomichef/CFO
Oreco A/S

Konsulent
Herlev Kommune

Quality Assurance Analyst
SimCorp

Afdelingsleder til vareudgang
LIDL

Afdelingsleder til varepluk
LIDL

Afdelingsleder til varemodtagelsen
LIDL

[Se flere stillinger](#)

Henryk Broder på krigsstien

Når tal er tegn uden mening

Nu skal hele Kina reformeres

FORSIDEN LIGE NU

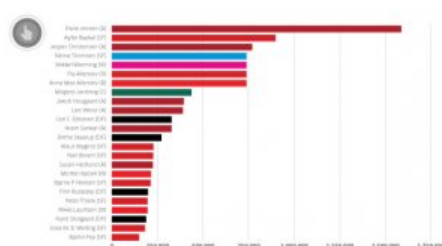
[Se hele forsiden »](#)

EL tordner over mørklagte valg-millioner

Hør øjenvidne-beretninger om tyfonens ødelæggelser

Vederlag

Sådan får du fuld adgang til B.dk

Vores to nyhedssites B.dk og Business.dk har, siden de kom til verden, været gratis for alle, men nu ændrer vi på det. Er man ikke abonnent, får man frem over adgang til 10 artikler om måneden på B.dk og Business.dk.

Berlingske - altid lige ved hånden

Spørgsmål og svar: Hvad får jeg for mine penge?

Køb abonnement her

Tyskland vil skære i støtten til vindenergi

Eksklusivt interview:

Nicklas Bendtner: I kan ikke røre mig

Musikere ved DMA: Det var rørende at se Bundesen igen

»Den skaldede frisør« nomineret til stor europæisk filmpris

SAS-fly tvunget til jorden i Belgien

Kommunalvalg splitter Venstre i Fredericia

Her står kommunalvalgets skarpeste opgør

Tag med til Helsingør, Holstebro, Viborg, Fredericia og Næstved. Byerne hvor nogle af de mest dramatiske og uforudsigelige kampe om borgmesterposten forventes udkæmpet, når vælgerne har sat deres kryds 19. november.

Her er kommunen med danmarksrekord i kontanthjælp

Regningen for kontanthjælp har været støt stigende gennem krisen, men der er masser af penge at spare, hvis kommunerne griber udfordringen rigtig an. Potentialet er størst på Lolland, som omvendt også bærer den største økonomiske byrde.

[Se hele forsiden »](#)

DIN REAKTION

DSU-plakat udstiller »Tømmermænd i Løkkeland«	82 Jubler
Venstres forspring til S er halveret på en måned	5 Smiler
Thorning er kun en del af problemet	9 Keder mig
Vejrvært: Værste uvejr vi har set på kloden	39 Er ked af det
Lempede regler gav 234 dansk statsborgerskab	72 Raser

MEST LÆSTE PÅ B.DK

3 timer	24 timer	Uge
1. EKSKLUSIVT INTERVIEW: Nicklas Bendtner: I kan ikke røre mig		
2. Musikere ved DMA: Det var rørende at se Bundesen igen		
3. 76 danskere har ikke givet lyd efter tyfon		
4. Thulesen Dahl på forsiden af New York Times		
5. Her er kommunen med danmarksrekord i kontanthjælp		

annonce

Tandkirurgi ½ Pris?

Dentin Clinic er Specialister i Tandkirurgi & op til **45%** Billigere!
DentinClinic.dk/Tandkirurgi

Espressomaskine testere

Test en espressomaskine og behold den efterfølgende!
produkttester.dk

Billigt Eftersyn af bilen

Autoriseret Opel & SAAB værksted- Spar penge på eftersyn. Kun 995,-
bilhusetalostrup.dk

BERLINGSKE BUSINESS		AOK			
Sønnen må ikke sove hos sin far: Baronessen og Bendtner i bittert opgør	Tilbage i varmen: Eriksen starter inde for Tottenham	Tusindvis bruger firmaet som ulovlig kassekredit	Audi Sport Quattro giver storebror bank	AOK guider til alle byens lagersalg	To nye bjerge på fire måneder
Trods 16 års forskel: Derfor er vi så forelskede	Hamburger og Skibbys 90er-hold kan vende tilbage	Så meget tjener den danske krimikonge	BMW i3 giver el-biler nyt håb	Tips til din søndag i København	Kun 650.000 kufferter forsvinder hvert år
Så meget koster Lise-Lotte Norups	Tom Kristensen er første danske verdensmester	Gøgeungeeffekt sender SOSUer ud af hospitaler	EU begrænser ATV-køretøjer	Klumme: Københavns nattelev er en lårkort, død sild	Fra 2014 må du tale i telefon på flyet
		Tyskland vil skære i	Den sporty rangy	Hans Alf Gallery	Hop ind i 2014 i den gamle have
			Elbilen, der ikke ser mærkelig ud	Her kan du spare 25%	4 af verdens værste

10/11/13

Camus, død eller levende - Kronikker | www.b.dk

luksusejendom	Anne Dorthe til Hamburgers kone: Kan aldrig mere snakke sammen	støtten til vindenergi	Lej din bil ud	på ALT Mulberry	turister
Se billederne: Helt almindelige kvinder - helt nøgne!		Vi snyder os selv for milliarder i pension	Verdens mest sporty limousine	Guide: 30 restauranter i tre prisklasser	København har Skandinaviens bedste taxaer
Stig Tøfting og søn anholdt	Scorede igen: Tidligere Brøndby-spiller hylides i Holland	SAS tør igen tænke stort	Volvo fornyer V70		Roadtrip gennem Australiens outback
	Gigantopgør venter i sæsonfinalens semifinaler				Caribisk kulturmix på Saint-Martin

Berlingske Media

Pilestræde 34

DK-1147 København K

Danmark

Tlf: 33 75 75 75

Fax: 33 75 20 20

Kontakt os på mail

Om os

Kontakt os

Ledige stillinger

Generelle handelsbetingelser

Send pressemeddelelse

Annoncesalg

Fejl & fakta

Følg os

Service

Køb abonnement

Læs e-avisen

Er avisen ikke kommet?

Tjenester

RSS

Nyhedsbreve

Det Berlingske Arkiv

Apps og mobile tjenester

Sitemap

Artikel arkiv indeks

Nyheder på din mobil

Få tilsendt gratis SMS med link til vores mobile nyheder

Dit mobilnummer

Tilmeld

Gode tilbud

GoodTimes

Godt tip

Sweetdeal

LIDTmere

Copyright © 2013, Berlingske Media. Ophavsret og vilkår | Privatlivspolitik